

KUR'ÂN'DA YATSI NAMAZI (2)

(...dünden devam)

Şimdi de kelimenin Arap dilindeki kullanımına bakalım:

Aşıyy (güneşin zevalinden batışına kadar olan zamandır. İsha ise güneşin battığı zaman yani akşam vaktidir. Aşıyy ve aşıyye

günün sonu anlamına gelir:

“

00000000 0000 0000000000 00000 000000000000 0000 000000000000 000000 000000000000

•

Onlar onu gördükleri zaman sanki (dünyâda) bir akşam veya onun kuşluk vaktinden fazla kalmamış gibi olurlar.”

(Naziat

46),

“Rabbini çok an, akşam sabah (O’nu) tesbih et!”

(Âl-i İmran: 41)

, Ğafir (Mü'min) 55; Meryem: 11, 62. âyetlerde

aşiiy

, akşam,

bukra

de sabah anlamındadır. Ğafir 46. ayette de

ğuduvv

sabah,

aşıyy

akşam şeklinde geçer.

“□□□□□□□□ □□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□ □□

□□□□□□ □□□□□□□□: *Sabah akşam Rablerinin rızasını isteyerek, O'na yalvaranları kovma.*"

(En'am: 52)

Kehf: 28. ayyete de

ğadat

ve

aşîyy

, sabah akşam anlamındadır (Bu açıklama için bkz. Lisanu'l-Arab, İşa maddesi ve İbn el-Esir, en-Nihaye fi Ğaribi'l-hadis: 3/242-243).

Özetle: güneşin batmasından, alacakaranlık vaktine kadar olan zaman dilimine *işâ* ve bu zamanda kılınan namaza

salatu'l-işâ

: akşam namazı denilir. Aynın fethasıyla

□□□□□□

(

aşâ'

) ise akşam yemeğidir. Pey-gambe-rimiz:

“

□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □ □□□□□□ □□□ □□□

:

Aşâ

ile

işâ

hazır olduğu zaman

aşâ

ile başlayın' buyurmuştur. Yani önce akşam yemeğini yiyin, sonra akşam namazını kılın ki namaz daha huzurlu olsun.

Görüldüğü üzere Kur'an'da *işâ* ve *aşîyy* kelimesi, akşam vakti anlamındadır. Nur Suresi'nin 59. ayetindeki “

□□□□□□□□□ □□□'□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ cümlesi

de akşam namazından sonra demektir. Bu ifadenin, “yatsı namazından sonra” şeklinde çevrilmesi, muahhar (sonraki) anlayışların anlam kaydırmasıdır.

İki adam İbn Abbâs'a, Kur'ân'da Allah'ın, izin almayı emrettiği bu üç vaktin durumunu sorup, şu cevabı almışlar: "Allah kusuru örter, örtmeyi sever. O zamanlar insanların kapılarında perde, evlerinde hicâl (Hicle'nin çoğulu olan hicâl, örtü, gelin çadırı, cibinlik demektir) yok idi. Adamın hizmetçisi, ya da yetimi odasına girince onu karısıyla yatar durumda görebilirdi. İşte Allah, o vakitlerde girecekleri zaman izin almalarını emretti. Daha sonra Allah perdeleri getirdi, bol rızık verdi. İnsanlar evlerine perde astılar (kapılar), hicleler yaptılar. Artık insanlar, kendilerine emredilen vakitlerde izin almanın gerekli olmadığı kanâatine vardılar (İbn Kesîr, Tefsîr: 3/304; Kurtubî: 12/303). Eğer bu rivayet sahih ise, İbn Abbâs'ın görüşüdür. Âyetin neshedildiği anlamına gelmez. İhtiyaç kalmayınca izin almanın gerekli olmadığını, ama âyetin belirttiği ihtimal ve şartlar bulunduğu anda izin almanın gerektiğini gösterir (Kurtubî: 12/303).

Bu âyetin, Mersed kızı Esmâ'nın kölesinin, istemediği bir zamanda yanına girmesi ve Esmâ'nın: "Yâ Resûlâllah, hizmetçilerimiz, kölelerimiz, yanımıza girmelerini istemediğimiz bir durumda iken birden yanımıza geliyorlar" demesi üzerine indiği rivayet edilir. Bir rivayete göre de Hz. Peygamber(s.a.v.)in gönderdiği Mudlec adlı çocuk Hz. Ömer'in yanına girmiş, onun, görülmesini istemediği bir yerini görmüş. Ömer: "Keşke Allah, çocuklarımızın, kadınlarımızın ve hizmetçilerimizin böyle sâat-lerde izinsiz yanımıza girmelerini yasaklasa!" demiş. Peygam-ber (s.a.v.)in yanına geldiğinde bu âyetlerin indiğini görmüş (Mefâtihu'l-ğayb: 24/28-29; Kurtubî: 12/304).

Muhakkak ki toplumda böyle şeyler oluyordu. Âile mahremliğinin ve saygınlığının korunması için bu görgü kuralları getirilmiştir. Ama bu üç vaktin dışında hizmetçilerin ve çocukların, ebeveynin yanına girmek için izin almaları gerekmez. Âile bireyleri birbirlerinin yanına girip çıkarlar. Bu, âile yaşamının bir gereğidir.
